

موسسه تحقیقات کشاورزی ویم کشور

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

سپهر

رقم جدید عدس دیم مناسب برای کشت در مناطق گرمسیری کشور

محقق مسئول معرفی رقم:

رحمت الله کریمی زاده

همکاران:

پیام پزشکی پور، محمد برزعلی، اصغر مهربان، یداله فرایدی، امیر میرزایی، داود صادقزاده اهری، محتشم محمدی، محسن مهدیه، جواد اشرفی، فرشید محمودی، محمدرضا شهاب، معصومه خیرگو، حمیدرضا پورعلی بابا

موسسه تحقیقات کشاورزی ویم کشور

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

عدس رقم سپهر با نام لاین (ILL 5883 × ILL 590) FLIP 2005-53L از جمله لاین‌هایی است که دورگ‌گیری آن در ایکاردا انجام شده است. این ژنوتیپ در سال زراعی 87-1386 در قالب آزمایش خزانه‌ی بین‌المللی متحمل به خشکی عدس (LIDTN-L-08) به ایران ارسال گردید. لاین مذکور از همان سال تا سال 1395 در آزمایش‌های مختلفی از جمله آزمایش‌های بین‌المللی، مقدماتی، پیشرفته، سازگاری و مطالعات مربوط به مقاومت به بیماری‌های برق‌زدگی و پژمردگی فوزاریوم در ایستگاه‌های تحقیقاتی گچساران، خرم‌آباد، مغان، گنبد، ایلام و سرارود و همچنین در مزارع کشاورزان در طرح‌های تحقیقی- ترویجی در مناطق گرمسیری مورد ارزیابی قرار گرفت. براساس نتایج حاصل از این بررسی‌ها در آزمایش‌های سازگاری، رقم سپهر با میانگین عملکرد 1166 کیلوگرم در هکتار، نسبت به رقم شاهد گچساران 19 درصد افزایش عملکرد نشان داد. همچنین رقم سپهر برتری 17 درصدی نسبت به رقم شاهد گچساران در آزمایشات تحقیقی - ترویجی در شرایط زارع نشان داده است. میزان پروتئین دانه این رقم 26/2 درصد است که از این نظر 2/8 درصد نسبت به میزان پروتئین رقم گچساران و 3/1 درصد نسبت به رقم کیمیا افزایش نشان داد. نتایج پروژه‌ی ارزیابی مقاومت به بیماری پژمردگی فوزاریومی ژرم پلاسما عدس در شرایط دیم در دو منطقه‌ی ایلام و مراغه نشان داد که رقم سپهر نسبت به پاتوتیپ‌های بیماری فوزاریوم در منطقه ایلام مقاوم و در منطقه‌ی مراغه نیمه‌مقاوم است و این در حالی است که واکنش رقم گچساران نسبت به پاتوتیپ‌های بیماری فوزاریوم در منطقه مراغه خیلی حساس (HS) و در منطقه ایلام نیمه مقاوم بود. وزن صد دانه مناسب، ارتفاع بوته مناسب، زودپزی و رنگ مطلوب بذر، از دیگر امتیازات این رقم عدس نسبت به ارقام شاهد معرفی شده می‌باشد. با توجه به موارد یاد شده، این رقم جهت کشت پاییزه برای مناطق گرمسیر در شرایط دیم انتخاب و توصیه می‌گردد.

جدول توجیه اقتصادی رقم عدس دیم سپهر مناسب برای کشت در مناطق گرمسیری کشور

مناطق مناسب کشت	پیش‌بینی سطح جایگزینی طی دوره 8 ساله (هکتار)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	میزان افزایش تولید (تن)	ارزش حال منافع ناخالص آبی تولید رقم در یک دوره 7 ساله (میلیون ریال)*
مناطق شمالی استان اردبیل (مغان)، مناطق نیمه‌گرمسیری استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، لرستان، ایلام و کرمانشاه، مناطق شمالی و جنوبی استان خوزستان، مناطق جنوبی استان فارس، کرمان	11000	216	2376	831600

* قیمت هر کیلوگرم عدس 50000 ریال برای سال اول در نظر گرفته شده است.

موسسه تحقیقات کشاورزی ویم کشور

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

جدول مهمترین مشخصات رقم عدس جدید سپهر

بهاره	تیپ رشد
41 سانتی متر	میانگین ارتفاع بوته
قرمز روشن	رنگ دانه
4/1 گرم	میانگین وزن صد دانه
متحمل	مقاومت به خوابیدگی
متحمل تا نیمه مقاوم	مقاومت نسبت به فوزاریوم
97	میانگین تعداد روز تا ظهور گل
133	میانگین تعداد روز تا رسیدگی فیزیولوژیک
نیمه مقاوم	وضعیت ریزش دانه
26/2	میانگین درصد پروتئین دانه
بسیار خوب	کیفیت پس از پخت